

UZASADNIENIE

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w treści art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. W tej sytuacji posiada również kompetencje do zmiany przedmiotowego aktu prawnego.

W dniu 26 maja 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku podpisał zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrówka PLH220088. Zarządzenie zostało opublikowane w Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 2137.

Po wejściu w życie zarządzenia dostrzeżono brak precyzji niektórych zapisów i konieczność wprowadzenia zmian eliminujących możliwość powstania wątpliwości interpretacyjnych. W tej sytuacji opracowano projekt zmiany planu zadań ochronnych.

Wprowadzane zmiany obejmują załącznik nr 3 i 5 zarządzenia. W załączniku nr 1 niniejszego zarządzenia zmieniającego dodano kody zagrożeń w tabeli zagrożeń, zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, Wersja 2012.1, Załącznik nr 5 „Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja: 12.04.2011”.

W pkt 2 załącznika nr 5 do zarządzenia z dnia 26 maja 2014 r. wskazano, że obligatoryjnym działaniem dotyczącym utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania na siedliskach przyrodniczych: 6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) jest utrzymanie ekstensywnego sposobu użytkowania poprzez koszenie.

Wykonywanie działań obligatoryjnych podlega kontroli wymogów wzajemnej zgodności, prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARMiR) na terenie gospodarstwa rolnika, który jest beneficjentem płatności rolniczych (płatności bezpośrednie, płatności rolnośrodowiskowe czy Obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)).

Wskazanie jako działań obligatoryjnych jedynie ekstensywnego użytkowania kośnego jest równoznaczne z ograniczeniem zastosowania ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego na trwałych użytkach zielonych.

Z uwagi na powyższe w niniejszym zarządzeniu zmieniającym zaistniała konieczność dopuszczenia również ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego trwałych użytków zielonych w obrębie gospodarstw rolnych.

Działania dla siedlisk: górskie i niżowe murawy bliźniczkowe *Nardion* - płaty bogate florystycznie) - 6230 i Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) – 7140, w postaci usuwania drzew i krzewów, uzupełniono o termin wykonania - w 5 roku obowiązywania PZO. Działania dla siedliska kwaśne buczyny 9110 uzupełniono o termin wykonania – w trakcie obowiązywania PZO.

Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych w załączniku 5 uzupełniono o termin realizacji dla siedlisk: 9110, 6230, 7140 i 3160.

W załączniku określającym działania ochronne poprawiono oznaczenie ewidencyjne działek, wskazując nazwę obrębu ewidencyjnego i gminy, oraz właściwych terenowo nadleśnictw.

Informację o zamiarze przystąpienia oraz o przystąpieniu do opracowania projektu zmiany planu zadań ochronnych zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicy ogłoszeń, Urzędu Gminy Nowa Karczma, Urzędu Gminy Kościerzyna, Starostwa Powiatowego w Kościerzynie, (obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 7 sierpnia 2014 r.) oraz w prasie (Dziennik Bałtycki z dnia 3 września 2014 r.).

Po opracowaniu wyżej opisanych zmian zapisów w obowiązującym PZO, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu zmiany PZO. W tym

celu zorganizowano jedno spotkanie dyskusyjne dnia 9 października 2014 r. którego tematem były przedmiotowe zapisy.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania się z projektem zmiany zarządzenia oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, w prasie (Gazeta Wyborcza z 21 października 2014 r.) oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędów Gmin i Starostwa, w obrębie których położony jest obszar Natura 2000. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły uwagi i wnioski do przedmiotu powyższego postępowania od Stowarzyszenia Klub Przyrodników, pismo L.dz.1046/2014 z dnia 10 listopada 2014 r.

W piśmie tym zgłoszono, iż:

- 1. Obligatoryjne działania w obrębie gospodarstwa rolnego, dotyczące utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania, powinny być specyficznymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami, jakie są niezbędne dla utrzymania siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków w stanie co najmniej nie pogorszonym. Działania te powinny być określone biorąc pod uwagę specyficzne potrzeby konkretnych siedlisk przyrodniczych lub konkretnych gatunków i mogą być zawężone w stosunku do możliwości rolniczego użytkowania gruntów nieistotnych dla chronionych w obszarze siedlisk lub gatunków. Zupełnie nieuzasadniony jest jednak pogląd, jakoby działania obligatoryjnie musiały zawsze obejmować zarówno użytkowanie kośne, jak i kośno-pastwiskowe i pastwiskowe na użytkach zielonych, niezależnie od wymogów ekologicznych danego siedliska czy gatunku. Nieprawdą jest, jakoby „możliwość takiego użytkowania wynikała wprost z Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. Urz. z 2010 Nr 39 poz. 211 ze zm.)”, gdyż cytowane rozporządzenie określa tylko, czy użytkowanie gruntu rolnego uznaje się za zgodne z minimalnymi normami, ale nie rozstrzyga czy użytkowanie gruntu rolnego jest zgodne z minimalnymi wymogami ochrony siedliska przyrodniczych lub siedlisk gatunków w obszarze Natura 2000. Wymogi takie ma określić – jako działanie obligatoryjne – właśnie plan zadań ochronnych. Ponadto, rozporządzenie w/s minimalnych norm wyraźnie zabrania niszczenia siedlisk roślin i zwierząt chronionych oraz siedlisk przyrodniczych w formach ochrony przyrody, a więc także na obszarach Natura 2000. Gdyby więc wymogiem danego siedliska było użytkowanie kośne, ale nie pastwiskowe, a użytkowanie pastwiskowe prowadziło do zniszczenia danego typu siedliska, to użytkowanie pastwiskowe nie byłoby zgodne z minimalnymi normami. Oczywiście, nie mogłoby ono w takiej sytuacji być wskazywane jako działanie obligatoryjne dla „ochrony” danego typu siedliska.*

Zwrócić tu trzeba uwagę, że z systemowej interpretacji prawa wynika wyraźnie, że plan zadań ochronnych może – i niekiedy powinien – ograniczać dopuszczalne sposoby rolniczego użytkowania gruntów na obszarze Natura 2000 w stosunku do sposobów dopuszczalnych poza obszarem Natura 2000. Wymogi wzajemnej zgodności (tzw. cross-compliance) obwieszczone obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 17, poz. 224, z późn. zm.) obejmują między innymi „przestrzeganie przez rolników wymogów obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”. Oznacza to, że plany zadań ochronnych mogą stanowić w tym zakresie wymogi wymagające włączenia do wymogów wzajemnej zgodności, a więc wymogi idące dalej, niż wynikałoby to z innych przepisów prawa. Właśnie między innymi po to ustanawia się plany zadań ochronnych i określa w nich działania obligatoryjne dla gospodarstw rolnych, by określić w ten sposób specyficzne dla danego obszaru Natura 2000 normy, których przestrzeganie staje się wymogiem wzajemnej zgodności i ma być kontrolowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zupełnie absurdalne i nieuzasadnione jest w tym kontekście stanowisko prezentowane przez ARiMR, jakoby to wymogi obligatoryjne w PZO miały wynikać z obowiązujących przepisów prawa i minimalnych norm, gdyby tak bowiem było, to dodatkowy wymóg wzajemnej zgodności wymagający przestrzegania wymogów obligatoryjnych wynikających z PZO byłby pozbawiony jakiegokolwiek sensu.

Zwrócić też trzeba uwagę, że art. 6.2 dyrektywy siedliskowej (stosujący się tak do obszarów siedliskowych, jak i do ptasich), wymaga od państw członkowskich „uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków”. Dotyczy to także ewentualnych pogorszeń spowodowanych przez użytkowanie rolnicze niedostosowane do potrzeb konkretnych siedlisk i gatunków w danym obszarze. W Polsce podstawowym narzędziem wdrażania tego obowiązku jest właśnie plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, musi więc mieć on możliwość określenia – jako działań obligatoryjnych – takich sposobów prowadzenia gospodarki rolnej, które zapewnią uniknięcie pogarszania stanu siedlisk.

W ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej istnieje mechanizm kompensowania rolnikom ograniczeń w gospodarce rolnej, wprowadzonych obowiązkowo w związku z ochroną obszarów Natura 2000. Mechanizmem tym są tzw. płatności Natura 2000 (nie mylić z pakietami programu rolnośrodowiskowego na obszarach Natura 2000. Warunkiem dostępności płatności Natura 2000 dla rolników jest istnienie obligatoryjnych ograniczeń specyficznych dla obszaru Natura 2000. Jak dotąd, decyzją polskiego rządu jest nie korzystanie z tego mechanizmu w Polsce, ponieważ jak dotąd nie było planów zadań ochronnych, które ustanawiałyby takie specyficzne, obligatoryjne ograniczenia. Ta niewłaściwa sytuacja będzie podtrzymywana, jeżeli obecnie zmieni się plany zadań ochronnych w taki sposób, by nie ustanawiały żadnych wymogów obligatoryjnych specyficznych dla obszaru, wykraczających ponad wymogi wobec gospodarki rolnej poza obszarem Natura 2000.

W przedmiotowym obszarze konieczne do utrzymania siedliska 6230 jest użytkowanie pastwiskowe, a nie kośne, w związku z czym jako działanie obligatoryjne powinno być wskazane: zachowanie siedliska przyrodniczego (niezalesianie, niezaorywanie, nieprzeznaczanie pod zabudowę pól siedliska) oraz utrzymanie ekstensywnego sposobu użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Natomiast jako działanie fakultatywne powinien być wskazany sposób wypasu optymalnego dla siedliska, tak jak jest to zrobione w obowiązującym PZO.

W odniesieniu do powyższego, uwagę uwzględniono, przyjmując jako zasadne podejście, iż brak wskazanego kształtu PROW na dzień konsultowania zarządzenia może być istotnym naruszeniem w odniesieniu do ochrony siedliska przyrodniczego 6230. Zatem, w tym zakresie uwaga złożona przez Klub Przyrodników była zasadna. Organ rozważył, że zarządzenie w sprawie PZO powinno definiować działania zmierzające do realizacji zakładanego celu dla chronionych siedlisk przyrodniczych. Dla siedliska 6230, zapis dotyczący użytkowania otrzymał brzmienie: „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych”.

Poza tym nie wpłynęły inne uwagi i wnioski.

Projekt został ponadto zaopiniowany bez uwag przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska (mail z dnia 22 października 2014 r.).

Po udziale społecznym, w treści projektu zarządzenia wprowadzono zmianę dotyczącą częstotliwości monitoringu siedliska 9110 kwaśne buczyny z „w trakcie sporządzania nowego PZO - za 10 lat” na: „w 5 roku obowiązywania PZO”, ponieważ określenie „co 10 lat” wykracza poza czas obowiązywania PZO. Minister Środowiska pismem DP-074-120/4203/14/JJ z dnia 24 lutego 2015 r.) wskazał, iż częstotliwość monitoringu oraz jego zakres winien być zgodny z zasadami określonymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska, a *odstąpienie oraz wyznaczenie w ww. ograniczonym zakresie działań dotyczących monitoringu narusza § 3 pkt 6 lit. a rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*. Niemniej jednak, w późniejszym czasie, Minister Środowiska, pismem DP-074-120/33359/14/JJ z dnia 7 września 2015 r. wycofał się z wyżej prezentowanego stanowiska w sprawie częstotliwości i zakresu monitoringu.

Ponadto, 2 listopada 2015 r. przeprowadzono weryfikację terenową działań ochronnych polegających na usuwaniu drzew i krzewów z powierzchni pól dla siedliska 7140. Na podstawie wizji w terenie określono, iż usunięcie drzew i krzewów z powierzchni działek ewidencyjnych nr: 455, 456, 457, 462, 465, 469 obręb Kłobuczyno nie przyniesie oczekiwanych efektów i nie przyczyni się do poprawy stanu zachowania pól siedliska, ponieważ stan tych konkretnych pól siedliska uzależniony jest od reżimu wodnego. Wyłącznie w przypadku, gdy suma opadów rocznych będzie powiększać się, a w konsekwencji złoża torfowe będzie napełniać się wodą, nalot sosny i brzozy obecny na przedmiotowej powierzchni zacznie obumierać samoistnie. Ponadto, określono, iż uwarunkowania terenowe (płaty siedliska 7140 położone w obniżeniach terenu), w tym konkretnym przypadku znacznie utrudniają, a tym samym istotnie podwyższają koszty ewentualnych prac,

które jw. opisano, nie przyniosą oczekiwanego efektu ponieważ nie wyeliminują głównego czynnika odpowiedzialnego za stan płatów siedliska w obszarze (tj. poziom uwodnienia).

W związku z powyższym w treści niniejszego zarządzenia odstąpiono od planowanych na działkach ewidencyjnych nr 455, 456, 457, 462, 465, 469 obręb Kłobuczyno działań polegających na usuwaniu drzew i krzewów. Powierzchnie te objęto monitoringiem zarastania powierzchni pod kątem oceny kondycji siedliska 7140 w obszarze, planując odpowiednie działanie z zakresu monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.

Zważywszy na fakt, iż wprowadzona zmiana nie nakłada nowych regulacji w treści projektu zarządzenia, a jest jedynie dostosowaniem aktu do stanu faktycznego, nie przeprowadzano kolejnego udziału społecznego.

Powyższe uzasadnia dokonanie zmian w treści wcześniejszego zarządzenia.

Projekt zarządzenia zmieniającego wpisano do publicznie dostępnego wykazu danych prowadzonego na stronie internetowej www.ekoportal.pl, pod numerem 708/2015.

Projekt zarządzenia zmieniającego został uzgodniony, w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.) z Wojewodą Pomorskim, pismem PN-I.0041.17.2016.ES z dnia 12 kwietnia 2016 r.